

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۳/۰۷

انجنیر ذکیه وردک

په افغانستان کې د ښځو رول او موثريت

تر ټولو وړاندي د ښځې نړيوالې ورځ په مناسبت د نړۍ ټولو ښځو او په ځانگړې ډول د افغانستان درد ليدلو ، رنج ليدلو اما نه ماتېدونکو ، باشهامته خوښو ته چې د د تاريخ په اوږدو کې يې د هر ډول درد د ليدلو سره سره هم دمبارزې ډگر يوازي پرښود او د نارينه وو سره يې مټ پر مټ د افغانستان د رفا او سوکالي په درشل قدم ايښی.

انسانيت يوه لويه کورنۍ ده. داسې چې د ژوند مخته وړلو لپاره مختلفو وسايلو ته اړتيا لري. له دې څخه که يو هم نه وي نو په ټولنيزو چارو کې د پرمختگ لپاره خنډ جوړېدای شي. همدا د گډ بشري ژوند مثبتې پايله ده چې انسان ننننمریخ او مشتري پورې هم رسيدلی دی او د دې يو بشپړ لوری ښځې تشکيلوي.

دلته مونږ په افغانستان کې په بشري ژوند کې د ښځې رول او موثريت ته لنډه کتنه کوو:

له وختونو راهيسې افغانستان د مختلفو تمدنونو، مذهبي ناندریو، گرمو او سړو جگړو کوربه دی. په دې جريانونو کې افغانو ښځو هم مهم رول لوبولی دی، چې مونږ يې د بېلگې په توگه له هرې برخې يوه نمونه را اخلو.

په سياسي ډگر کې د نازو انا مثال چې ميرويس خان هوتک غوندي فاتح زوی يې روزلی ؤ، تراوه کلنۍ پورې يې ورته په خپله ټول ديني علوم وروښودلي وو او کله يې چې پلار د دښمنانو سره په جگړه کې شهيد شو نو نازو انا دخپلې کلا د ساتلو لپاره پخپله قومانداني واخيسته او په ميرانه يې خپله کلا له دښمن څخه وساتله. همدارنگه زرغونه انا د احمدشاه ابدالی مور وه، هغه دومره مدبره، پوهه ،ځيرکه او غيرتمنده ښځه وه چې ټولني ته يې داسې يو زويوراندې کړ چې په آسيا کې يې د يوې لويې امپراطورۍ بنسټ کېښود.

په تعليمي برخه کې گوهرښاده، آمنه فدوي او سپينه ادې د افغانستان په تاريخ کې هغه ښځې دي چې قلمونو يې د وخت شاهان هم اغېزمن کړي وو او په خپلو حماسي او ملي ليکنو سره يې د خلکو زړونو کې ځای درلود.

پورته يوازي يو څو ليکل شوي بېلگې وې، داسې په سلگونو او زرگونو ميرمنې شته، چې د افغانستان د معاصر تاريخ په سياستونو، تمدنونو او امپراطوريو کې يې خورا لويه ونډه درلوده، خو له بده مرغه وروستۍ يوې پېړۍ جگړې چې توليد يې فقر، د زده کړو نيتوالی، په ټولنه د ناوړه دودونو مسلط کول او نورې ټولنيزې او اقتصادي ستونزې وې، افغان ښځې يې تر بل هرچا زياتي متاثره کړې، خو بيا يې هم خپل همت له لاسه ورنکړ.

د خپل رول د ساتلو لپاره يې له هيڅ ډول مبارزې څخه لاس وانخيست، په ځانگړې توگه وروستۍ دوې لسيزې هغه دوره وه چې په افغانستان کې اکثریت ښځو خپل خوځښتونه او اغېز له گڼو ستونزو سره سره وښود او يو ځل بيا پيدا ثابته کړه چې که د افغانستان د تاريخ نيم جوړونکي نارينه دي، ښځينه و هم نيم رول لوبولی دی.

په دې دوره کې ښځو د معلوماتي ټکنالوژۍ په برخه کې د ريبوت جوړونې ټيم يوه ښه بېلگه ده، چې افغانستان ته يې په نړيواله کچه ايواردونه او ستر وياړونه راوړل. په سياسي برخه کې د افغانستان څو دورې ټاکنې او پخوانگړې توگه دوروستيو پارلماني ټاکنو مثال راوړلی شو، چې ښځو له هرډول ستونزو سره سره پکې په پراخه کچه گډون وکړ. له دې پرته په نسبي توگه زياتو ښځو ځانونه کانديدان کړي وو، همدارنگه په بهر کې د افغان ښځينهسفيرانو

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکې په خیر و لولئ

يادونه هم کولای شو، چې سفارتونه په بڼه ډول مدیریت کوي او په کور د ننه د بنځینه وزیرانو یادونه کولای شو چې په نسبی ډول یې وزارتونه هم بڼه مدیریت کړي دي.

همدارنگه د لویو خپریه بنسټونو په مدیریت کې یې هم لوی رول لوبولی دی چې یوه ځلانده مثال یې آغلي فاطمه گیلاني ده. فاطمه گیلاني څو کاله د یو لوی خپریه بنسټ په غوره مدیریت سره وښودله چې افغان بنځي په بڼه توگه کولای شي چې د یوې سالمې ټولني په منځ ته راوړلو کې خپل رغنده رول ولوبوي.

په فوځي برخه کې د جنرال خاتول شتون یوه بڼه بېلگه ده.

د سپورت په ډگر کې هم په مختلفو لوبو کې بڼي لاسته راوړني لري.

په پایله کې ویلای شو، څرنگه چې بڼه د ټولني نیم جز او نیمه انرژي ده، نو باید د هیواد د پرمختگ، بقا او آرامی لپاره هم چوپه پاتې نشي، په افغاني ټولنه کې په ټولیزه توگه بڼه هغه خاموش اکثریت او پټ پوټانشیل دی چې کهرا برسېره شي له شک پرته به ټولنه د آرامی او سوکالی لور ته بوځي.

نو افغانانو ته هم په کار ده چې د خپل کلتور په رڼا کې ستونزې حل کړي او د دې پرځای چې بڼو ته خنډ شي د دوی مټ د شي او د دې لوی پټ پوټانشیل سره د وطن د آرامی په درشل کې همکار پاتې شي نه دا چې طبقاتی ځورونو، تبعیضي ځورونو، جنسي ځورونو ښکار یې کړي.

د یوه داسې افغانستان په هیله چې سوله او ټیکاو پکې برقراره وي او د انسانیت ځلانده شمع بغیر له جنسي تبعیض پکې بله وي.